Diksiyon ve Etkili Konuşma

Ders Notları

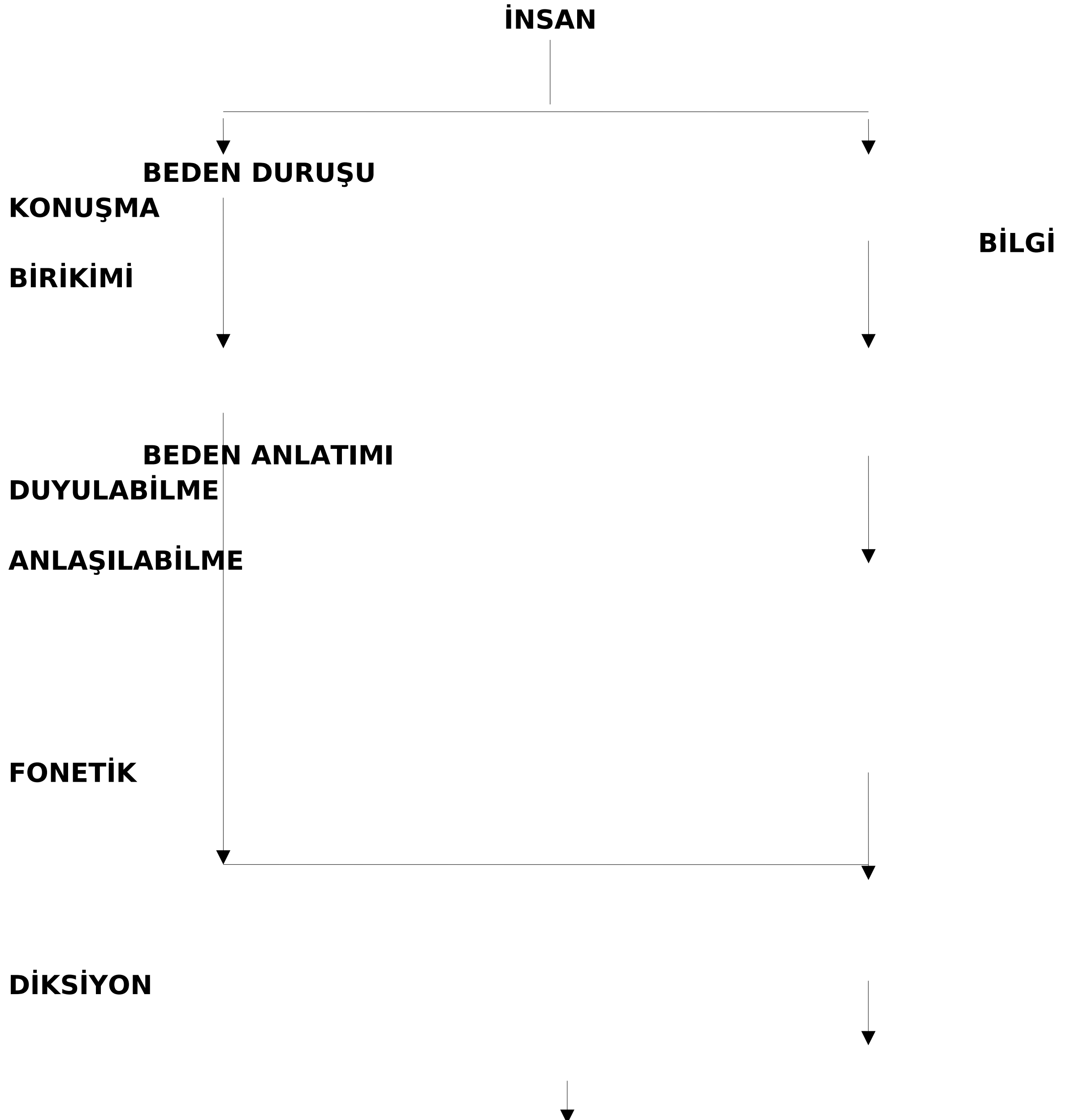
Dersimize başlarken aşağıda bazı kelimeler verilmiştir. Bu kelimelerin yazılışları ve okunuşları arasında fark vardır. Unutmamamız gereken en

önemli bilgi; “Türkçe yazıldığı gibi okunan bir dil değildir.” İlk dersimizle birlikte bu kelimelerin doğru telaffuzlarını kullanmaya başlayacağız.

*** Ders notlarında bazı kelimelerde bir harften sonra “:” işareti göreceksiniz. Bu işaret kendinden önce gelen harfin 2 ses birimi uzatılacağını belirtmektedir.**

değil = di:l ; sonra = so:ra ; böyle = bö:le ; şöyle = şö:le; öyle = ö:le

Türkçe’de bazı sözcüklerde ses düşmesi görülebilir. Bunlardan bazıları şunlardır: Burada, şurada, orada, nerede, içeride, dışarıda. Bu sözcüklerin okunuşları burda, şurda, orda, nerde, içerde, dışarda biçimindedir. Haber metinlerinde, resmi ya da bilimsel nitelik taşıyan metinlerin aktarımında bu kural uygulanmaz.

KENDİNİ İFADE ETMEK

DİYAFRAM: Göğüs boşluğu ile karın boşluğunu ayıran ince ve geniş kas.

BOĞUMLAMA(ARTICULATION): Seslerin ağız organları aracılığıyla doğru yerden, doğru zamanlama ile çıkması.

GENİŞ ÜNLÜLERİN DARALMASI

***-ecek, -acak ekleri:**

1) Konuşmada, **-ecek, -acak** ekleri, sonu ünsüzle biten eylem köklerine bağlandığı durumlarda, bağlandıkları eylem köklerinin içinde a,e,i,ı gibi düz ünlüler varsa, bu eklerin başındaki **a**'lar **ı**, **e**'ler **i** olarak darlaşır.

kan+acak = kanıcak; kır+acak = kırıcak; sil+ecek = silicek;
getir+ecek = getiricek; gel+ecek = gelicek; yap+acak = yapıcak;

2) Konuşmada, **-ecek**, **-acak** eklerinin bağlandıkları eylem köklerinin içinde **o,ö,u,ü** gibi yuvarlak ünlüler varsa bu eklerin başındaki **a**'lar **u**, **e**'ler **ü** olarak darlaşır.

don+acak = donucak ; ol+acak = olucak ; gör+ecek = görücek;
dön+ecek = dönücek ; dur+acak = durucak ; kur+acak = kurucak
gül+ecek = gülücek ; sür+ecek = sürücek

3) y kaynaştırma sesi

a) Eylem, eylemsi ekler olan **–a**, **-e**, **-an**, **-en**, **-arak**, **-erek**, **-acak**, **-ecek** ekleri, sonu ünlüyle biten eylem köklerine bağlandıklarında, Türkçe özcüklerde iki ünlü yan yana gelemeyeceği için, araya **y** kaynaştırma sesi girer.

Konuşmada, **y** kaynaştırma sesi kendinden önceki **a**'ları **ı**, **e**'leri **i** olarak darlaştırır.

anla+y+a = anlıya ; anla+y+an = anlıyan ; anla+y+arak = anlıyarak
söyle+y+e = sö:liye ; söyle+y+en = sö:liyen ; söyle+y+erek = sö:liyerek

b) Konuşmada, **-acak, -ecek** ekleri bağlandıkları eylem köklerini gelecek zaman kipine dönüştürdüğü durumlarda bu **y** kaynaştırma sesi gene

sonuna bağlandığı eylem kökünün sonundaki ünlüyü darlaştırdığı gibi kendinden sonra gelen **–acak** ve **–ecek** başındaki ünlüler; (a ve e) düşürür.

*anla+y+acak = anlıycak ; söyle+y+ecek = sö:liycek;
oturma+y+acak = oturmıycak ; gülme+y+ecek = gülmiycek

ULAMA

Bir sözcük ünsüzle bitiyorsa, onu izleyen sözcük ünlüyle başlıyorsa, durak yoksa ya da ulamanın etkisiyle anlam farklılığı olmuyorsa, ünsüzle ünlüyle birleştirilerek sesletilir. Daha sonra, öğretmenin örnekler yazıp ulama yapılacak yerlerin altını çizmesi.

Örnek:

kalem almak,

top oynamak,

çay içmek,

ekmek almak,

dün akşam,

sonuç olarak.

ÜNLÜLER

A: DÜZ GENİŞ ARKA DİL ÜNLÜSÜDÜR

Konuşma dilimizde birbirinden ayrı söylenen iki (a) vardır. Bunlardan biri (kalın a) diğeri de (ince a) dır. Her iki (a) bazen uzun, bazen kısa okunabilir. Bu iki (a) yı söylerken birbirinden ayırt etmek için (ince a) nın üzerine şu (^) işareti koyarak gösterelim.

Kalın A:

Dilin ön kısmı alt sıra dişlerin ardına dokunur, arka kısmı ağız boşluğunda kaşıksı bir biçim alır:

*Can, Cam, Kaya, Ada, Ata, Aday, Damak, Amaç, Atlas

İnce A:

Dilin ön kısmı alt dişlerin ardına dokunur, sırtı ağız boşluğunda yaygın biçim alır. Ağız açıktır:

*Lâf, Lâ:civert, Lâstik, Lâ:zım, Lâvanta, Kemâl, Âlkol, İskân, Kâr

A Ünlüsünün Uzun Söylemi:

A Ünlüsünün uzun söylemi yabancı sözcüklerde bulunur:

*Ca:hil, Lâ:zım, Hâ:kim, Ka:nun, Siya:set, Nâ:me, A:zerbaycan, Ha:cettepe, İka:metgâh

Bazı sözcükler, kendi dillerinde uzun ünlü içermelerine rağmen dilimize geçişleri kısa olmuştur. Ancak, ünlüyle başlayan ek almaları ya da ulama yapılması durumunda kendi dillerindeki uzun ünlü özelliği dilimizde de görülür:

*Deva:m Etmek, Selâ.mı, Hesa:bı, Ceva:bı, Va:r Olmak, Tama:mı, Edebiya:tı, Ahlâ:kı, Ta:cı

Kısa söylenmesi gerekirken, toplumumuzun bazı kesiminde yanlış (uzun) telaffuz edilir:

*Yarın, Zarif, Lâik, Sait, Yararı, Zararı, Tari:kat.

A Ünlüsünün Ğ ile birlikte kullanımı:

A + Ğ + ÜNLÜ: Sadece a, ı, u ünlüleri gelir.

A + Ğ + A: Söylenişte iki a ünlüsü birbirine ulanır yani tek a sesi 2 sesbirim şeklinde okunur

A + Ğ + I: Söylenişte I sesi düşer. A sesi 2 sesbirim uzunluğunda okunur.

A + Ğ + U: Bu dizi de Türkçe'de tek sözcük vardır ‘’Ağustos’’ Latince’den dilimize geçmiştir. A sesinden u sesine ulama yapılarak okunur

A + Ğ + ÜNSÜZ: Bu dizimde Ğ düşer, A ünlüsü, 2 sesbirim uzunluğunda uzar.

*Kağan (Ka:n), Kâğıt (Kâ:t), Ağaç (A:ç) Dağınık (Da:nık), Buzağı (Buza:)

Gelecek zaman eki **-acak** 1. tekil kişi kullanılırsa **ı** düşer, **a** uzar:

yapacağım: yapıca:m ; bakmayacağım: bakmıyca:m ; duracağım: duruca:m

Gelecek zaman eki **-acak** 1. çoğul kişi ile kullanılırsa **ı** düşer **a** uzar:

yapacağız: yapıca:z ; bakmayacağız: bakmıyca:z ; duracağız: duruca:z

Gelecek zaman eki **-acak** ad belirtme durum eki ile kullanılırsa **ı** düşer **a** uzar.

yapacağını: yapıca:nı ; bakmayacağını: bakmıyca:nı ; duracağını: duruca:nı

E: DÜZ GENİŞ ÖN DİL ÜNLÜSÜDÜR

İki türlü E vardır: Açık E – Kapalı E

Açık E: Çene açılır. Dil ileri doğru uzanır. Ucu alt dişlere dokunur. Dil önü sert damağa yükselir. İki yanıyla üst sıra dişlerin kıyısına değecek kadar yaklaşır:

*Her, Ben, Sen, Yer, Berber, Yel, Sel, Kel, Mermer, Erken, Terbiye, Sersem

Kapalı E: Açık E ye oranla ağız daha kapalı, dudaklar daha gergin ve söyleyiş noktası daha ileridedir:

***Kedi, Kendi, Kendi kendine, Mendil, Temsil, Belli, Belki, Cem, Benzer, Benzin, Elçilik, Büyükelçi, Mühendis, Pencere, Tencere, Önem, Önemli, Şemsiye**

E Ünlüsünün Ğ ile kullanımı:

E + Ğ + ÜNLÜ: Sadece e, i ünlüleri gelir. E + Ğ + E ve E + Ğ + İ: Söyleyişte ğ, y sesine dönüşür.

E + Ğ + ÜNSÜZ: Söyleyişte ğ, y sesine dönüşür.

*eğer = eyer ; meğer = meyer ; değer = deyer ; örneğin = örneyin ; eğitim = eyitim

İstisna: DEĞİL: Dİ:L

Gelecek zaman eki **-ecek** 1. tekil kişi kullanılırsa **i** düşer, **e** açık **e** olarak uzar:

*geleceğim: gelice:m ; üzmeyeceğim: üzmiyce:m ; bükeceğim: büküce:m

Gelecek zaman eki **-ecek** 1. çoğul kişi ile kullanılırsa **i** düşer **e** kapalı **e** olarak uzar:

*geleceğiz: gelicez ; seveceğiz: sevicez ; göreceğiz: görücez

Gelecek zaman eki **-ecek** ad belirtme durum eki ile kullanılırsa **i** düşer **e** kapalı **e** olarak uzar.

*geleceğini: gelice:ni ; istemeyeceğini: istemiyce:ni ; döneceğini: dönüce:ni

I: DÜZ DAR, ORTA DİL ÜNLÜSÜDÜR

Ağız dar, dudaklar yarı kapalıdır. Dil ucu geriye çekilir. Kenarları üst sıra dişlere değer. Dilin arka sırtı yumuşak damağa doğru kalkıktır.

*Ilık, Irak, Islak, Ilımlılık, Islık, Sır, Isıtıcı

I Ünlüsünün Ğ ile kullanımı:

I + Ğ + I Söylenişte 2 ünlü birbirine ulanır. I + Ğ + A Söylenişte ğ düşer iki ünlü birbirine ulanır. I + Ğ + Z: Söylenişte ğ’den önceki ı ünlüsü 2 sesbirim uzunluğunda okunur.

*Sığınak: Sı:nak ; Sığırcık: Sı:rcık ; Yığınak: Yı:nak ; Işığa: Işıa ; Ilığa:ılıa ; Yığmak: Yı:mak ; Sığmak: Sı:mak ; Çığlık: Çı:lık

İ DÜZ DAR ÖN DİL ÜNLÜSÜDÜR

Dudaklar dar biçimde açıktır. Dilin ön kısmı öne doğru biraz kabarır, iki yanı üst sıra dişlerin kenarına değer.

*İyilik, İçişleri, İncir, İplikçi, İskambil, Aile, Kilim, Bilim, Lise

İ Ünlüsünün Ğ ile birlikte kullanımı:

İ + Ğ + İ: Söylenişte iki ünlü birbirine ulanır. Tek i sesi 2 sesbirim uzunluğunda uzar.

İ + Ğ + E: Söyleyişte ğ, y sesine dönüşür

İ + Ğ + ÜNSÜZ: Söyleyişte ğ den önceki i ünlüsü 1.5 sesbirim uzunluğunda uzar.

*yiğit = yi:t ; siğil = si:l ; diğer = diyer ; ciğer = ciyer ; iğne = i:ne ; iğde = i:de çiğdem =çi:dem

Dilimize yabancı dillerden geçmiş bazı sözcüklerde i sesi uzundur:

*mi:de, endi:şe, isti:fa, i:lan, yemi:n etmek, i:da:m etmek.

O YUVARLAK GENİŞ, ARKA DİL ÜNLÜSÜDÜR

2 çeşit O vardır. Kalın O İnce O

Kalın O: Çene aşağı doğru hafif sarkık, dil ucu, ağız boşluğunun içinde serbest, dil sırtı arka damağa doğru hafif kabarıktır. Dudakların alt ve üst köşeleri birbirine yaklaşık, dudaklar öne doğru uzar, küçük bir yuvarlak gibi olur.

*Ot, Ova, Oda, Orman, Otlak, Okyanus

İnce O: Çıkış biçimi kalın o ya benzer. Sadece, dil arkaya doğru değil de, az daha öne doğru kabarır. Dilimizde yabancı kökenli kelimelerde bulunur.

*Lokomotif, Alkol, Psikolog, Sosyolog, Lokma

O Ünlüsünün Ğ ile birlikte kullanımı:

O + Ğ + ÜNLÜ dizisini sadece **a** ve **u** ünlüleri izler. İki ünlü birbirine ulanır: O + Ğ + ÜNSÜZ söylenişte ğ den önceki o ünlüsü 2 sesbirimi uzunluğunda uzar.

*doğa = doa ; oğul = oul ; doğu = dou ; koğuş = kouş ; doğum = doum
oğlak = o:lak ; oğlan = o:lan ; doğmak = do:mak ; boğmak = bo:mak

İSTİSNA: SONRA = SORA

Ö YUVARLAK GENİŞ ÖN DİL ÜNLÜSÜDÜR

Dudaklar öne doğru uzar. Yuvarlak bir biçim alır. Küçük bir yuvarlak gibi olur. Dil sırtı öne doğru kalkıktır.

*Söz, Göz, Ödenek, Örtü, Öbek, Ödünç, Öykü

Ö ünlüsü Ğ ile birlikte kullanımı:

Ö + Ğ + ÜNLÜ: Ö + Ğ + E ve O + Ğ + Ü iki ünlü birbirine ulanarak söylenir.

Ö + Ğ + ÜNSÜZ: Söylenişte ğ den önce Ö ünlüsü 2 sesbirim uzar.

*öğüt = öüt ; öğün = öün ; söğüt = söüt
*öğretmen =Ö:retmen ; öğrenci: ö:renci

U YUVARLAK DAR ARKA DİL ÜNLÜSÜDÜR

Dudaklar öne doğru uzar. Yuvarlak bir biçim alır. Ağız az açık durumdadır. Dil ardı yumuşak damağa doğru, öteki arka dil ünlülerinin çıkışında olduğundan daha çok kalkıktır.

*Kulak, Uzak, Ucuz, Ulaştırma, Uzun, Uzunluk

U Ünlüsünün yumuşak ğ ile kullanımı:

U + Ğ + ÜNLÜ: U + Ğ + U dizisini sadece **u** ünlüsü izler. İki ünlü birbirine ulanarak söylenir.

U + Ğ + ÜNSÜZ: Söyleyişte ğ den önceki **u** ünlüsü 2 sesbirim uzunluğunda uzar.

*Uğultu = uultu ; uğur = uur ; kuğu = kuu
*uğraşmak = u:raşmak ; buğday = bu:day

Mahkum, Sükunet, Hükumet, Billur, Vücudu, Kabul Etmek

Ü YUVARLAK DAR ÖN DİL ÜNLÜSÜDÜR

Dudaklar öne doğru uzar. Yuvarlak bir biçim alır ve büzülür. Dilin ön sırtı sert damağa doğru yükselir.

*Ümit, Üçüz, Ücret, Üniversite, Üzüm, Ürün, Ürdün

Ü Ünlüsünün Ğ ile kullanımı:

Ü + Ğ + ÜNLÜ: Sadece **ü** ünlüsü izler Ü + Ğ + Ü iki ünlü birbirine ulanarak söylenir.

Ü + Ğ + ÜNSÜZ: Söyleyişte ğ den önceki **ü** ünlüsü 2 sesbirim uzunluğunda uzar

*düğün = düün ; düğüm = düüm ; güğüm = güüm
*düğme = dü:me

ÜNLÜLERE İLİŞKİN TÜMCELER

A Ünlüsüyle

Hakim hakem, yarın rakiplerimizle demokrasi ve laiklik dersine devam edecek.

E Ünlüsüyle

Zengin Erdem, sendikada, eldiven, elbise, mendil ve şemsiyenin önemli olduğuna değinecek.

I Ünlüsüyle

Iğdır'ın ığıl ığıl akan, ılıman ılıman ırmağını Kırgızlara anlattı.

İ Ünlüsüyle

İstediğini söyleyen istemediğini işitir.

O Ünlüsüyle

Doğramacı, oğlu doğduğu zaman, doğru yoğurtçuya koşmuş.

Ö Ünlüsüyle

Öğretmen öğretimde, örnek çalışmalara destek oldu.

U Ünlüsüyle

Uzun burunlu umutsuz kulun mumunu, mumsuz kuytudan ateşlediler.

Ü Ünlüsüyle

Üzüntüden üşüdüğünün ürediğini, ürpererek ünlü ünlenmesiyle ünledi.

BUGÜN MUTLU OLACAĞIM

Bugün her şeyi olduğu gibi kabul edip, onları değiştirmek için savaşmayacağım.

Bugün kendime bakacağım, canımı acıtmayacağım.

Bugün beynimi çalıştıracağım... Bir şeyler öğreneceğim, tembellik etmeyeceğim, beni akıllandıracak şeyler okuyacağım.

Bugün vicdanım için iki şey yapacağım... Birincisi, birine fark ettirmeden iyilik yapacağım... İkincisi çoktandır ertelediğim bir işi halledeceğim.

Bugün mutlu olacağım... Güzel giyineceğim... Kibar olacağım...

Takdir edeceğim... Kimseyi eleştirmeyeceğim ve ukalalık yapmayacağım

Bugün kendime bir plan yapacağım ve neyi ne zaman yapmak istediğimi yazacağım.

Bugün kendime yarım saat ayıracağım ve rahatlayıp güzel şeyler düşüneceğim.

Bugün hiç korkmayacağım... Hele mutlu olmaktan hiç korkmayacağım.

İnsanların beni sevdiğinden şüphe duymayacağım.

Bugün mutlu olacağım…

B

Bİ	BE	BI	BA	BÜ	BÖ	BU	BO
BİÇ	BEÇ	BIÇ	BAÇ	BÜÇ	BÖÇ	BUÇ	BOÇ
BİF	BEF	BIF	BAF	BÜF	BÖF	BUF	BOF

BİL	BEL	BIL	BAL	BÜL	BÖL	BUL	BOL
BİR	BER	BIR	BAR	BÜR	BÖR	BUR	BOR
BİT	BET	BIT	BAT	BÜT	BÖT	BUT	BOT

P

Pİ	PE	PI	PA	PÜ	PÖ	PU	PO
PİF	PEF	PIF	PAF	PÜF	PÖF	PUF	POF
PİP	PEP	PIP	PAP	PÜP	PÖP	PUP	POP
PİR	PER	PIR	PAR	PÜR	PÖR	PUR	POR
PİŞ	PEŞ	PIŞ	PAŞ	PÜŞ	PÖŞ	PUŞ	POŞ

B-P

BİP	BEP	BIP	BAP	BÜP	BÖP	BUP	BOP
PİP	PEP	PIP	PAP	PÜP	PÖP	PUP	POP
BİF	BEF	BIF	BAF	BÜF	BÖF	BUF	BOF
PİF	PEF	PIF	PAF	PÜF	PÖF	PUF	POF
BİM	BEM	BIM	BAM	BÜM	BÖM	BUM	BOM
PİM	PEM	PIM	PAM	PÜM	PÖM	PUM	POM

-Bostanda boğazlaşan Bodrum’lu boksör bol bol boyalı boruları boylu boyunca boyadı.
-Böceklenen börekleri bölük bölük bölenler böbürlendiler.
-Bu yoğurdu mayalamalı da mı saklamalı, mayalamamalı da mı saklamalı?
-Bu yoğurdu sarmısaklasak da mı saklasak, sarmısaklamasak da mı saklasak?
-Buruşuk Bulgar bulgur bularak bunak budalayı buram buram terletti.
-Büyük büstü büklüm büklüm büken Bünyan’lı bücür büyücü bütün bütün büzüldü.

-Paçavracı paskal patronun paspasını paytak palavracı Pakize'nin paspal pabucunu patlattı.
-Peltek pehlivan peçeli perişan Perizat'ın pervazı perdesiz peykede pestenkerani pembe pedagogla pençelendi.
-Posbıyıklı bıkkın pısırık, pıtırcık pazarına pılısını pırtısını bıraktı.
-Pinti pideci pişkin pideleri pijamalı pisboğaz piyadelere piliçli pilavla pişirdi.
-Polatlılı poturlu pokerci polis pokerde Portekizli posbıyık politikacıyı pohpohlayarak portföyünü boşalttı.
-Pösteki pörsük pörsük pörsüdü.
-Pulcu pulları puflayarak pusulu pusulanın putuna pulladı.
-Pürüzsüz püsküllü pülverizatörü püskürte püskürte püfleyerek püreyi yedi.

D

Dİ	DE	DI	DA	DÜ	DÖ	DU	DO
DİÇ	DEÇ	DIÇ	DAÇ	DÜÇ	DÖÇ	DUÇ	DOÇ
DİF	DEF	DIF	DAF	DÜF	DÖF	DUF	DOF
DİL	DEL	DIL	DAL	DÜL	DÖL	DUL	DOL
DİR	DER	DIR	DAR	DÜR	DÖR	DUR	DOR

T

Tİ	TE	TI	TA	TÜ	TÖ	TU	TO
TİF	TEF	TIF	TAF	TÜF	TÖF	TUF	TOF
TİP	TEP	TIP	TAP	TÜP	TÖP	TUP	TOP
TİR	TER	TIR	TAR	TÜR	TÖR	TUR	TOR
TİŞ	TEŞ	TIŞ	TAŞ	TÜŞ	TÖŞ	TUŞ	TOŞ

D-T

DİP	DEP	DIP	DAP	DÜP	DÖP	DUP	DOP
TİP	TEP	TIP	TAP	TÜP	TÖP	TUP	TOP
DİF	DEF	DIF	DAF	DÜF	DÖF	DUF	DOF
TİF	TEF	TIF	TAF	TÜF	TÖF	TUF	TOF
DİN	DEN	DIN	DAN	DÜN	DÖN	DUN	DON
TİN	TEN	TIN	TAN	TÜN	TÖN	TUN	TON

-Damla damla göl olur, damlacıktan sel olur.
-Dambur dumbur nerede, deli kız orada.
-Dadaylı davulcu davuluna dayanan Davut dayıyı darbukayla darp etti.
-Derviş dede, destanlarını derlemekten dertlerine devam edemedi.
-Dır dır dırlanan dızdıklar dışarıda dırlandı.
-Dilber Dilbaz dindar Dilaver'e dilbaz diyerek dikişlerini dikti.
-Doksan dokuz dolaplı doktor dolandırıcı dondurmacıdan dopdolu dondurma dolabı aldı.
-Dörtyollu döşemeci döşemelerin döşüntülerini dört köşe döşeklere döndüre döndüre döktü.

-Taçlı taze tahtında tahtadan tavandaki tahtaları takır takır takırdatan Talip'i taklit etti.
-Tembel tefeci teyze terliklerini teker teker terli Tekin'in tepesinden temiz Tekir'e fırlattı.
-Tıraşlı tırtıl tıpacı tıknaz, tırnaklarını tıkır tıkır tıkırdattı.
-Titrek Tevfik, talihli Tahir'i tir tir titretti.
-Tokatlı tombalacı tombala torbasını toplarken tombalak torununu tokacı torbasına koydu.
-Tövbekâr tömbekici, tövbe töreninde tömbekiye tövbe ederek tökezledi.
-Tuzsuz tulumbacı Turgut, turnaları tutarak tunç tulumbasına tutkalladı.
-Tümenin tüfekçisi, tüneldeki tütüncüyle tütün tüttürdü.
-Tilki Tınaz, tekir tavşanı, taşlı topraklı tünelin turuncu tuğlalarla tıkanmış ucundan tuttu.

G

Gİ	GE	GI	GA	GÜ	GÖ	GU	GO
GİÇ	GEÇ	GIÇ	GAÇ	GÜÇ	GÖÇ	GUÇ	GOÇ
GİF	GEF	GIF	GAF	GÜF	GÖF	GUF	GOF
GİK	GEK	GIK	GAK	GÜK	GÖK	GUK	GOK
GİR	GER	GIR	GAR	GÜR	GÖR	GUR	GOR

K

Kİ	KE	KI	KA	KÜ	KÖ	KU	KO
KİÇ	KEÇ	KIÇ	KAÇ	KÜÇ	KÖÇ	KUÇ	KOÇ
KİF	KEF	KIF	KAF	KÜF	KÖF	KUF	KOF
KİK	KEK	KIK	KAK	KÜK	KÖK	KUK	KOK
KİR	KER	KIR	KAR	KÜR	KÖR	KUR	KOR

G-K

GİF	GEF	GIF	GAF	GÜF	GÖF	GUF	GOF
KİF	KEF	KIF	KAF	KÜF	KÖF	KUF	KOF
GİK	GEK	GIK	GAK	GÜK	GÖK	GUK	GOK
KİK	KEK	KIK	KAK	KÜK	KÖK	KUK	KOK
GİR	GER	GIR	GAR	GÜR	GÖR	GUR	GOR
KİR	KER	KIR	KAR	KÜR	KÖR	KUR	KOR

-Galatalı gamsız Galip, gammazlıktan suçlanıp gazetecilikten gazlandı.
-Geçimsiz gelin, Gebze'den, gelinliğindeki gerdanlığı getirdi.
-Gıdasızlıktan gıcır gıcır gıcırdayanlara gıdıklanmaktan gına geldi.
-Gizlice gizlenen, Giritli gibi giyinen Giresunlu girdaba girdi.
-Goriller gonklarla golf sahasına girdiler.
-Gözleri görmeyen Gölcüklü Gönül, gölgesinden gövdesini gönülsüz gönülsüz gözetti.
-Gulyabaniler, gurbette gurul gurul gururlandılar.

-Karabüklü kabadayı, kafakağıdını Kalecikli Kazım'a kaptırdı. Kekeme Kerim, kemençeci Kemal'le kerestecilik yaptı.
-Kırgızlı kıkır kıkır kıkırdayan kıkırdakçı, kızıl kırlangıç beslemiş.
-Kilisli Kemalettin, kişiliksizlere kilim satıyor.
-Koca kokainman, kokorozlana kokorozlana kokoreç yedi.
-Kökmantarcı Köstler, körkandil ve kösnüklük ne demek diye sormuş.
-Kuşadası'nın kukumav kuşu, kucak kucak kuskusla kumlu kumlu kuşkirazını yutmuş.
-Kürkçü kürkü kürke küskün küskün kürür, üst üste küskütük koyar.

M

Mİ	ME	MI	MA	MÜ	MÖ	MU	MO
MİP	MEP	MIP	MAP	MÜP	MÖP	MUP	MOP
MİR	MER	MIR	MAR	MÜR	MÖR	MUR	MOR
MİL	MEL	MIL	MAL	MÜL	MÖL	MUL	MOL
MİN	MEN	MIN	MAN	MÜN	MÖN	MUN	MON
MİM	MEM	MIM	MAM	MÜM	MÖM	MUM	MOM

N

Nİ	NE	NI	NA	NÜ	NÖ	NU	NO
NİP	NEP	NIP	NAP	NÜP	NÖP	NUP	NOP
NİR	NER	NIR	NAR	NÜR	NÖR	NUR	NOR
NİL	NEL	NIL	NAL	NÜL	NÖL	NUL	NOL
NİN	NEN	NIN	NAN	NÜN	NÖN	NUN	NON
NİM	NEM	NIM	NAM	NÜM	NÖM	NUM	NOM

Mısırlı mızıkacı mırıl mırıl mırıldanarak mızrağını mızrakla mıymıntıya mıhlattı.

Midesiz miskin minik misafir Miço'nun mikroplu mini mini mika minkalesini yaladı.

Moskovalı model, mosmor morararak modern mozaiklerde mola verdi.

Möbleci mösyö, möbleleri möbleciye satmış.

Umumunuzun mumu umumumuzun mumudur.

Müessese müdürü Müştak, mühim mücadelelerle mübadil Mükerrem'i mükemmel müdafaa etti.

Mimik merakını, marifetli Müjgân'a mır mır mırıldanan Mediha, mosmor morarıp monolog söyledi.

Muhallebici melânkolik Mısırlı Mirza modern mösyö'yle Muradiye'de müzik dinledi.

Nazik nadide, narinlikten namelerini Nallıhanlı nakliyatçı Nazif'e nankör Naci'yle nakletti.

Nezaketli Nedim nevrastenik neşesiz Necmiye'nin nefesini nezleli neşretti.

Nişantası nısfen nışadırlandı.

Niğdeli Nihat'la nişanlı Nigar nispetsiz Nilüfer'le nihayetsiz nikah ninnisi söyledi.

Nobran noter, noktadaki nohutları normalden noksan buldu.

Nöbetçi nöbetinde nöbetini bekledi.

C

Cİ	CE	CI	CA	CÜ	CÖ	CU	CO
CİÇ	CEÇ	CIÇ	CAÇ	CÜÇ	CÖÇ	CUÇ	COÇ
CİF	CEF	CIF	CAF	CÜF	CÖF	CUF	COF
CİL	CEL	CIL	CAL	CÜL	CÖL	CUL	COL
CİR	CER	CIR	CAR	CÜR	CÖR	CUR	COR
CİT	CET	CIT	CAT	CÜT	CÖT	CUT	COT
CİV	CEV	CIV	CAV	CÜV	CÖV	CUV	COV

Ç

Çİ	ÇE	ÇI	ÇA	ÇÜ	ÇÖ	ÇU	ÇO
ÇİÇ	ÇEÇ	ÇIÇ	ÇAÇ	ÇÜÇ	ÇÖÇ	ÇUÇ	ÇOÇ
ÇİF	ÇEF	ÇIF	ÇAF	ÇÜF	ÇÖF	ÇUF	ÇOF
ÇİL	ÇEL	ÇIL	ÇAL	ÇÜL	ÇÖL	ÇUL	ÇOL
ÇİR	ÇER	ÇIR	ÇAR	ÇÜR	ÇÖR	ÇUR	ÇOR
ÇİT	ÇET	ÇIT	ÇAT	ÇÜT	ÇÖT	ÇUT	ÇOT
ÇİV	ÇEV	ÇIV	ÇAV	ÇÜV	ÇÖV	ÇUV	ÇOV

C-Ç

CİF	CEF	CIF	CAF	CÜF	CÖF	CUF	COF
ÇİF	ÇEF	ÇIF	ÇAF	ÇÜF	ÇÖF	ÇUF	ÇOF
CİL	CEL	CIL	CAL	CÜL	CÖL	CUL	COL
ÇİL	ÇEL	ÇIL	ÇEL	ÇÜL	ÇÖL	ÇUL	ÇOL
CİÇ	CEÇ	CIÇ	CAÇ	CÜÇ	CÖÇ	CUÇ	COÇ
ÇİÇ	ÇEÇ	ÇIÇ	ÇAÇ	ÇÜÇ	ÇÖÇ	ÇUÇ	ÇOÇ

Caddedeki canfesçi Canan'ın camındaki canfeslerin cazibeleri cariyelerin canını cayır cayır yaktı.

Ceylan Cemil, cevizlikte cezbeli Cemal'in cezvesini cebine indirdi.

Cıvık cıvanın cılız cırcırları cıyak cıyak cırlarken cızbızlar cızlandılar.

Cihangir cihetindeki cibilliyetsiz cimri ciğerci cici cins civcivleri cibinliklerinin cilâ sepetine koydu.

Çankırılı çarıkçı Çakır, çardakta çalgı çalınırken çapulcularla çan çan etti.

Çekirge'de çelimsiz çetin, çelik çekiççinin çek çek arabasını çekti.

Çımacının çıplak çırağı, Çıkrık'taki çıkınını bir çırpıda çınara çıkardı.

Çimentodan çirkin çini çipil çiçekçi çilli çilekâr çingeneye çifte attı.

Çolak çobanın çorapsız çopur çocuğu, Çomar’dan çoluk çocuğunu çorak yerlere kaçırdı.

Çömelen çömez, çörekleri çöplenirken çöküntü oldu.

V

Vİ	VE	VI	VA	VÜ	VÖ	VU	VO
VİÇ	VEÇ	VIÇ	VAÇ	VÜÇ	VÖÇ	VUÇ	VOÇ
VİF	VEF	VIF	VAF	VÜF	VÖF	VUF	VOF
VİL	VEL	VIL	VAL	VÜL	VÖL	VUL	VOL
VİR	VER	VIR	VAR	VÜR	VÖR	VUR	VOR
VİT	VET	VIT	VAT	VÜT	VÖT	VUT	VOT
VİV	VEV	VIV	VAV	VÜV	VÖV	VUV	VOV

F

Fİ	FE	FI	FA	FÜ	FÖ	FU	FO
FİÇ	FEÇ	FIÇ	FAÇ	FÜÇ	FÖÇ	FUÇ	FOÇ
FİF	FEF	FIF	FAF	FÜF	FÖF	FUF	FOF
FİL	FEL	FIL	FAL	FÜL	FÖL	FUL	FOL
FİR	FER	FIR	FAR	FÜR	FÖR	FUR	FOR
FİT	FET	FIT	FAT	FÜT	FÖT	FUT	FOT
FİV	FEV	FIV	FAV	FÜV	FÖV	FUV	FOV

V-F

VİF	VEF	VIF	VAF	VÜF	VÖF	VUF	VOF
FİF	FEF	FIF	FAF	FÜF	FÖF	FUF	FOF
VİL	VEL	VIL	VAL	VÜL	VÖL	VUL	VOL
FİL	FEL	FIL	FAL	FÜL	FÖL	FUL	FOL
VİV	VEV	VIV	VAV	VÜV	VÖV	VUV	VOV
FİV	FEV	FIV	FAV	FÜV	FÖV	FUV	FOV

Voleybolda voleybolcu voleybol oynadı.

Tövbekâr virtüöz, virtüözlere virtüözlük öğretti.

Vurguncular vurgunda vuruştular.

Vücutlu vükelâ, vüzera vücut ettiler.

Viranede, vıcık vıcık vişne suyunu vurur vurmaz dövünen Vedat, avuçlarını ova ova vücuduna vurdu.

Varlıklı Veli vırvırcı Vikontla voyvoda vuruşunda vücutlandılar.

Farfara Fatma, falcı Filiz’le fanila fabrikasında fasûlye falına baktılar.

Feraceli Fetiye, Fener yolunda Fenerli Ferit’e feryat etmekle fenalaştı.

Fındıklı’da fırçaları fırçalayan fıçıcı fırçaları fırıl fırıl fırlattı.

Fitneci Fikret, firketeli Filiz’le fidanlıktan fiskoslaşarak firar etti.

Z

Zİ	ZE	ZI	ZA	ZÜ	ZÖ	ZU	ZO
ZİÇ	ZEÇ	ZIÇ	ZAÇ	ZÜÇ	ZÖÇ	ZUÇ	ZOÇ
ZİS	ZES	ZIS	ZAS	ZÜS	ZÖS	ZUS	ZOS
ZİL	ZEL	ZIL	ZAL	ZÜL	ZÖL	ZUL	ZOL
ZİR	ZER	ZIR	ZAR	ZÜR	ZÖR	ZUR	ZOR
ZİT	ZET	ZIT	ZAT	ZÜT	ZÖT	ZUT	ZOR
ZİZ	ZEZ	ZIZ	ZAZ	ZÜZ	ZÖZ	ZUZ	ZOZ

S

Sİ	SE	SI	SA	ŞÜ	SÖ	SU	SO
SİS	SES	SIS	SAS	SÜS	SÖS	SUS	SOS
SİZ	SEZ	SIZ	SAZ	SÜZ	SÖZ	SUZ	SOZ
SİL	SEL	SIL	SAL	SÜL	SÖL	SUL	SOL
SİR	SER	SIR	SAR	SÜR	SÖR	SUR	SOR
SİT	SET	SIT	SAT	SÜT	SÖT	SUT	SOT

Z-S

ZİS	ZES	ZIS	ZAS	ZÜS	ZÖS	ZUS	ZOS
SİS	SES	SIS	SAS	SÜS	SÖS	SUS	SOS
ZİZ	ZEZ	ZIZ	ZAZ	ZÜZ	ZÖZ	ZUZ	ZOZ
SİZ	SEZ	SIZ	SAZ	SÜZ	SÖZ	SUZ	SOZ
ZİR	ZER	ZIR	ZAR	ZÜR	ZÖR	ZUR	ZOR
SİR	SER	SIR	SAR	SÜR	SÖR	SUR	SOR

Zurnacı Zuhâl, zulümden zurnasıyla zuhur etti.

Züğürt züppe, zülüflü Zühre’yle züğürtlendi.

Zihni, zihnini Zeki’nin zikzak çizen zevzek züğürt sözleriyle uzun uzun zorladı.

Zamkçı zevzek zirzop, zilli zorba zurnacıyla züğürtledi.

Salepçi saf Sadık, sahtekâr sabuncu Salih’e salyalar saçarak sağlam saplı sopayla saldırdı.

Selimiye’de sekiz bin sekiz yüz seksen sekiz semerli semerci seçkin semerlerini sedefçi Sefer’e senetsiz sepetsiz verdi.

Siyah sineklerle sivrisinekler sihirli sinemada sivilceli sivil sipahileri sinirlendirdiler.

Sokaklarda soluyan solucan soytarı somurtkan sopalı sobacıya sonsuz sorularını sordu.

J

Jİ	JE	JI	JA	JÜ	JÖ	JU	JO
JİÇ	JEÇ	JIÇ	JAÇ	JÜÇ	JÖÇ	JUÇ	JOÇ
JİF	JEF	JIF	JAF	JÜF	JÖF	JUF	JOF
JİL	JEL	JIL	JAL	JÜL	JÖL	JUL	JOL
JİR	JER	JIR	JAR	JÜR	JÖR	JUR	JOR
JİT	JET	JIT	JAT	JÜT	JÖT	JUT	JOT
JİŞ	JEŞ	JIŞ	JAŞ	JÜŞ	JÖŞ	JUŞ	JOŞ

Ş

Şİ	ŞE	ŞI	ŞA	ŞÜ	ŞÖ	ŞU	ŞO
ŞİÇ	ŞEÇ	ŞIÇ	ŞAÇ	ŞÜÇ	ŞÖÇ	ŞUÇ	ŞOÇ
ŞİF	ŞEF	ŞIF	ŞAF	ŞÜF	ŞÖF	ŞUF	ŞOF
ŞİL	ŞEL	ŞIL	ŞAL	ŞÜL	ŞÖL	ŞUL	ŞOL
ŞİR	ŞER	ŞIR	ŞAR	ŞÜR	ŞÖR	ŞUR	ŞOR
ŞİT	ŞET	ŞIT	ŞAT	ŞÜT	ŞÖT	ŞUT	ŞOT
ŞİŞ	ŞEŞ	ŞIŞ	ŞAŞ	ŞÜŞ	ŞÖŞ	ŞUŞ	ŞOŞ

J-Ş

JİŞ	JEŞ	JIŞ	JAŞ	JÜŞ	JÖŞ	JUŞ	JOŞ
ŞİŞ	ŞEŞ	ŞIŞ	ŞAŞ	ŞÜŞ	ŞÖŞ	ŞUŞ	ŞOŞ
JİL	JEL	JIL	JAL	JÜL	JÖL	JUL	JOL
ŞİL	ŞEL	ŞIL	ŞAL	ŞÜL	ŞÖL	ŞUL	ŞOL
JİR	JER	JIR	JAR	JÜR	JÖR	JUR	JOR
ŞİR	ŞER	ŞIR	ŞAR	ŞÜR	ŞÖR	ŞUR	ŞOR

Jale Japonyalı jandarmadan Japonca öğrendi.

Jarseli jeolôg jestini jeolôjide yaptı.

Jiletçi, jileti jiletçiden aldı.

Jülide, jübilesinde jüriyle Jüpiter’e yalvardı.

Jimnastikçi Japon jeolôg, jübiledeki jüriye jürnâl satıp, jiletini jurnaliyle jüriye verdi.

Şaklaban şamdancı Şaban, şatafatlı şatosunda şaşmaz şakrak şairleri şanlı şakrak şapkacısının şarabıyla şaşırttı.

Şemsiyeli Şerbetçi Şefik, şehirli şekercinin şebboylarını şezlongunun şeritlerine astı.

Şıkırtıcı şımarık şıkır şıkır oynadı.

Şişeci şirin şişko Şinasi, şirkette şişmanlığından şikâyet etti.

Şom ağızlı şoför şosede şoförlük yapıyor.

Şöhretli şövalye şölende şövalyesini şöminede yaktı.

L

Lİ	LE	LI	LA	LÜ	LÖ	LU	LO
LİÇ	LEÇ	LIÇ	LAÇ	LÜÇ	LÖÇ	LUÇ	LOÇ
LİF	LEF	LIF	LAF	LÜF	LÖF	LUF	LOF
LİL	LEL	LIL	LAL	LÜL	LÖL	LUL	LOL
LİR	LER	LIR	LAR	LÜR	LÖR	LUR	LOR
LİT	LET	LIT	LAT	LÜT	LÖT	LUT	LOT
LİV	LEV	LIV	LAV	LÜV	LÖV	LUV	LOV

R

Rİ	RE	RI	RA	RÜ	RÖ	RU	RO
RİÇ	REÇ	RIÇ	RAÇ	RÜÇ	RÖÇ	RUÇ	ROÇ
RİF	REF	RIF	RAF	RÜF	RÖF	RUF	ROF
RİL	REL	RIL	RAL	RÜL	RÖL	RUL	ROL
RİR	RER	RIR	RAR	RÜR	RÖR	RUR	ROR
RİT	RET	RIT	RAT	RÜT	RÖT	RUT	ROT
RİV	REV	RIV	RAV	RÜV	RÖV	RUV	ROV

L-R

LİL	LEL	LIL	LAL	LÜL	LÖL	LUL	LOL
RİL	REL	RIL	RAL	RÜL	RÖL	RUL	ROL
LİR	LER	LIR	LAR	LÜR	LÖR	LUR	LOR
RİR	RER	RIR	RAR	RÜR	RÖR	RUR	ROR
LİÇ	LEÇ	LIÇ	LAÇ	LÜÇ	LÖÇ	LUÇ	LOÇ
RİÇ	REÇ	RIÇ	RAÇ	RÜÇ	RÖÇ	RUÇ	ROÇ

Liseli lirik limonatacı, limancılara limonlu likörler aldı.

Lôsyoncu Lôrt, lôkomotifin lôş lôkantasında lôkumcunun lôkmalarını lôkma lôkma yuttu.

Lügatli Lütfü, lütfen lügatini lütfetti.

Lüleburgazlı lüleci Lüpçü lüfer lüzumlu lüks lüle taşlarını lüp etti.

Limoncu Lemi, Lâle’nin lüks lôkantasında lüzumlu malzeme limonluğunda lıngır lıngır lıngırdayan dolu çaydanlığın yanına soluksuz nakletti.

Ramazanda razakızade rastıklı Rasim, raftaki radyonun rabıtasını kesti.

Reşit’le Reşat reklamda rekabeti, refakatten rezalet mertebemize çıkardılar.

Rıfkı’yla Rıza rıhtımda rızklarını aradılar.

Riyaziyeci Rıfat ricaen riyasetini rica etti.

Romanyalı romantik romancı Roza, Roma’da romantik rôl oynadı.

Rönesans römorkörü battı.

Rüzgârcı Ruşen, rüzgârda duruldu.

H

Hİ	HE	HI	HA	HÜ	HÖ	HU	HO
HİÇ	HEÇ	HIÇ	HAÇ	HÜÇ	HÖÇ	HUÇ	HOÇ
HİF	HEF	HIF	HAF	HÜF	HÖF	HUF	HOF
HİL	HEL	HIL	HAL	HÜL	HÖL	HUL	HOL
HİR	HER	HIR	HAR	HÜR	HÖR	HUR	HOR
HİH	HEH	HIH	HAH	HÜH	HÖH	HUH	HOH

Y

Yİ	YE	YI	YA	YÜ	YÖ	YU	YO
YİÇ	YEÇ	YIÇ	YAÇ	YÜÇ	YÖÇ	YUÇ	YOÇ
YİF	YEF	YIF	YAF	YÜF	YÖF	YUF	YOF
YİL	YEL	YIL	YAL	YÜL	YÖL	YUL	YOL
YİR	YER	YIR	YAR	YÜR	YÖR	YUR	YOR
YİT	YET	YIT	YAT	YÜT	YÖT	YUT	YOT
YİY	YEY	YIY	YAY	YÜY	YÖY	YUY	YOY

H-Y

HİL	HEL	HIL	HAL	HÜL	HÖL	HUL	HOL
YİL	YEL	YIL	YAL	YÜL	YÖL	YUL	YOL
HİF	HEF	HIF	HAF	HÜF	HÖF	HUF	HOF
YİF	YEF	YIF	YAF	YÜF	YÖF	YUF	YOF
HİH	HEH	HIH	HAH	HÜH	HÖH	HUH	HOH
YİY	YEY	YIY	YAY	YÜY	YÖY	YUY	YOY

Hilebaz Hilmi, Hindistan’dan hizmetçi Hintli Hikmet’i hile ile himayesine getirdi.

Horasanlı hoppa hoca, hokkabaz hoyrat Hozatlı’nın horozuna hoyratlıkla hoşafları döktü.

Hödük, Höyük’te höykürerek hörgücünü höpürdetti.

Hulusi, Huriye’nin huzuruna hükmetti.

Hükümlü Hüseyin, hünerine hürmetsizlikten, hüzünlü hüzünlü Hüsnü’yle hüngür hüngür ağladı.

Hiçlik herkesi hastalık hastası halinde hırpalayan, nahoşça hırpalayabilen hain hislerdendir.

Habeş hemşire, hırkalı hizmetçi hoppa hödüğe hurmaları hürmetle sundu.

Yakası yağlı Yaşar, yağcının yanındaki yağdan yalnız yaldızlı yaş yazısını çıkardı.

Yeni yelpazeli Yekta, yerli yekpare yeleğine yedi yeni yemeni yerleştirdi.

Yıldırım Yılmaz, yıkadığı yılanlarıyla yıldırım yıkıcıları yıldırdı.

Yirmi yiğit yine yiğitlendi.

Yoksul yoğurtçu yol bilir Yozgatlı, yoksulluktan yobaz yolcuya yolunmuş yorganını sattı.

AKICI KONUŞMA ALIŞTIRMALARI

Abana’dan Adana’ya abarta abarta apar topar ahlatla ağdalı avuntucu ahmak Ahmet’in avandanlıklarını aparanlardan Acar Abdullah ile Aptal Abdi akşam akşam bize geldi.

Al bu takatukaları, takatukacıya takatukalatmaya götür. Takatukacı, takatukaları, takatukalamam derse takatukaları takatukacıdan takatukalatmadan al getir.

Adalardan adalara adanan Adanalı Abroşun abarta abarta, Ahlatlı ağdacının avutucu, avuntucu, ahmak, aptal Abdurrahman’ın apraşı ağır ağır gidiyordu.

Iğdır’ın ığıl ığıl akan ılıman ırmağının kıyıları ıklım tıklım ılgın kaplıdır.

Ilım ılınan, ılıcalı ılıcalı akan ılık Iğdır Irmağı’nın kıyıları ıkır tıkır ığrıp ağaçlarıyla kaplıdır.

Okmeydanı’nndan Oğuzeli’ne otostop yap; Oltu’da volta at, olta al; Orhangazi’de Orhanelili Orhan’a otostopçuluk öğret, sonra da Osmancıklı Osman’a otoydu, fotoydu lotoydu, say dök.

Oluklu’dan Kozlu’ya, Kozlu’dan Oğuzeli’nin Otçuk Otogarı’na oba oba, ot toplaya toplaya Posoflu Osman’ın ocağına vardı.

Uluborlulu utangaç Ulviye ile Urlalı uğursuz Ulvi uğraşa uğraşa Urfa’daki urgancılara uzun uzun, ulam ulam urgan sattılar.

Ulubatlı utangaç Ulaş’a uğursuz Ulunay’ın uzun uzun uzattığı urganı uğraşa uğraşa aldı.

İbibiklerin ibibiklerini iyice iyileştirmek için İstinyeli istifçi İbiş'in istif istiridyeleri mi, yoksa, İskilipli İspinoz işportacı İshak'ın işliğindeki ibrişimler mi daha iyi, bilemiyorum.

İbiş'le Memiş, mahkemeye gitmiş, mahkemeleşmiş mi, mahkemeleşmemiş mi?

İnim inim inleyen ibiliklerin, ibibiklerin ibiklerini ibrişimli iplikle ipil ipil istifleyen İskilli İskilipli'nin işliğinde toplandık.

İbrikleri icat eden içli idealist İffet, ihtiyar ikiz ilerici imparatoru, İncirlili ipekçi iri İspanyol'un işaretli iti ile iz sürüp iyice izledi.

Eğer, Eleşkirtli eleştirmen Eşref ile Edremitli Bedri'yi Ege'nin en iyi eğercisi biliyorlarsa, ben de en iyi Ermenekli Erdem, Ergene'nin en iyi elektrikçisidir, derim.

Ertenekli Örtenekli, Ergene'nin ecesi, Esentepe'nin eğlencesi, Erdenler erkete Erdem'le bize geldiler.

Ezineli emin Emin'in kızı ellilik Emine, bir eli ile mendilini salladı, bir eli ile elli bine el eyleyip zengin oldu.

Erzurumlu Efruz Efendi'nin evde kalmış, evlenmemiş ebesi, Edirne emini İskender Efendi'ye, "evet" deyip evlenmelide mi ev edinmeli, yoksa evlenmemelide mi ev edinmeli.

Ebe Ecel, edepli Efe egemen eğitimde ejderli ehliyetini ekleyerek ellerini emeklinin entrikacı spekürcü erkek esmer eşine etejerli evinde eyvah diyerek ezberletti.

Ecelerin Eceabat'taki evlerindeki tekir kedi, tenceredeki elli dirhem eti kendi kendine yedi.

Özbeöz'ün özbeöz Ödemişli öngörülü öğretmeni Özgüraslan ile Özgülaslan özellikle özerk ön öğretimde öylesine özverili övünç verici ve övgüye değer kişiler ki, hani tüm öğretim örgütleri içinde en özgün örnek onlardır, diyebilirim.

Özellikle özerklik üzerine Özdemir'e özgü, özgün ve özgül özellikleri izleyen Özbekli Özkan'la, Özakman, Izgan, Uzken, Özülken, Ozanlara uzanarak ezeli üzüntülerini azalttılar, azalttılar; sonra da kuşları azat ederek yan gelip yattılar.

Özüne özgü özverili Özgür'ün özellikli özerk öğretiminde ödenekli örnek çalışmalarına ozan Özakman da ortak oldu.

Ürdünlü ünlü üfürükçü Üryani, Ünye, Ürgüp üzerinden ülküdeşlerine, üstüpü, üstübez, üvez, üzüm, üzengitaşı ve üzünç götürürken, Üveyik'ten ürüyerek, üvendirlerini sürüyerek yürüyen üçkağıtçıların ürküntü üreten ünü batasıca ünlemleriyle ürküverdi…

Üveçli Üvezli, Ürgüplü üzümcünün üzüm üzüm üzülen, süzüm süzüm süzülen Ünyeli üzengili güzelini üvendireyle ürüye sürüye götürdü.

Farfaracı Fikriye ile favorili faso fiso Fahri, Fatsalı Fatma'yı görünce, fesleğenci feylesoy Feyyaz'ı fındıkçı Ferhunde'yi anımsatarak feveran ettiler.

Felemenkte Felemenklerin Felemenkçe mi konuştuklarını düşüne düşüne fertliği çektiler.

Fermanlı fabrikatör farmason Fuat, filden, fiilden, fısıltıdan, fosildan, flütten, filitten, fötrden fellik fellik kaçar.

Fasa fisocu Fikret, Fatsalı ile fesleğenci Feyyaz'ın fındıkçı Ferhunde'si Felemenk'e fink atmaya gittiler.

Pınarbaşı’nın pimpirik pompacısı Pötgürgeli pazvantoğlu pusatçı, paskalyadan palaskasız pisbıyık paskal Pasin, pülümürlülere pülverizatörün Türkçesini satmış. Pülverizatörün Türkçesi mi ne? Püskürteç.

Pohpohçu pinti profesör pofur pofur pofurdayarak hınçla tunç çanak içinde punç içip pülverizatör prospektüsünü papazbalığı biblosunun berisindeki papatya buketinin bu yanına bıraktıktan sonra palas pandıras Pülümür’le Pötürge’den getirdiği porsuk pötikare pöstekiyi Palulular'ın pıtırcık pazarında partenogenez pasaparolasıyla pervasız pervaz peyzajını ve peronospora pestenkerani pestilini posbıyıklı pisboğaz pedagoga Pınarbaşı’nda beş peşkirle peş peşe peşin peşin peşkeş çekti sonra da pılısını pırtısını topladı.

Pingpong, pingpong, pingpong! Piyano pingpong! Piyano pingpong! Piyano pingpong! Piyano pingpong! Ping!… Pong!… Pong!… diyerek Posof’un pisipisi otundan yapılma piştovsu piposunu tüttüre tüttüre petalinise doğru paytak paytak yürüyüp gitti.

Pireli peynirle perhizli pireler tepelerse, pireli peynirle de pır pır pervaz ederler

Pötürgeli pompacı pimpirik Pusat’ın posbıyık mı pisbıyık mı oğlu Pulumurlu Pınar’la Pasin’e gitmiş.

Marmara’daki Karmarişli mermerciler mermerciliği meslek edinmişler, ama Mamak’taki mamacılar manyetizmacılıkla marmelatçılığı meslek edinememişler.

Marmaris’ten Marmara’ya maviş maviş menevişli mermerlerle mermerciler, mamacılar ve marmelâtçılar mırın kırın, mışıl mışıl gittiler.

Mehmet’in mercan tesbihini imamelemeli mi, imamelememeli mi?

İbiş’le Memiş, iş miş dememiş, itişmiş, kavga etmiş, mahkemeye düşmüşler, mahkemeleşmişler. İş miş dememiş, itişmiş, kavga etmişlerde mi mahkemeye düşmüşler; iş miş demiş, itişmemiş, kavga etmemişlerde mi mahkemeye düşmüşler?

Vırvırcı Vedia ile vıdıvıdıcı Veli, velinimeti vatman Vahit’e vilayette veda edip Vefa’ya doğru vaveylasız, velevasız velespitle volta vururlarken voleybolcu Vatran, virtüöz Vicdani ve Viranşehirli vatansever, viyolonselist Vecibe ile karşılaştılar.

Vıdıvıdıcı ve vırvırcı Vanlı Veli’nin Vefalı vatandaşı Vahit vatanseverine veda edip vilayette vola vura vura, vayvaycı Vicdani ve Viranköylü Vahap’la karşılaştı.

Vefasız Vahap, farfara fırıldayışlı vefalı fırıldağını vınlayan yele fırlatan Veli’nin de vaktiyle vefalısıymış.

Babaeskili babacan Bahri Beberuhi Bedri ile bıyıksız bıçkıcı bıngıldak Bigalı bikes Bahri’nin Bigadiç’teki bonbon banmarşesine varmışlar, oradakilerin yüzlerine bön bön bakarak, büyülü büyük buhurdanlığı buğulu buğulu boşaltıp bomboş bırakmışlar, sonra da Bodrum’da gözden kaybolmuşlar.

Bir berber bir berbere bre berber gel beri beraber bir berber dükkanı açalım, demiş.

Büyük büyük büyülteçli, babacan Babaeskili bonboncu Bilal’le Bigalı bıngıldak Bahir’in bön bön bakışlarına, bomboş büyülü, büyük büyük laflarına kızıyordu. Bir berbere, bir bibere bre berber beri gel biber al, diyordu.

Be birader buraya bak… Başı bereli, burma bıyıklı beti benzi bembeyaz, beberuhi boylu Bilal'in burnuna biber kaçırıp, bir bebek gibi bar bar bağırması, bir bakıma hoş, bir bakıma boş, berbat bir hal değil midir?

Sazende Şazi ile Zifos Zihni zaman zaman sizin sokağın sağ köşesinde sinsi sinsi fiskoslaşarak sizi zibidi Suzi'ye sonsuz ve sorumsuz bir hayasızlıkla ikide bir şikayet ederler.

Sason'un susuz sazlıklarında sadece soğanla sarımsak yetişebileceğini söyleyen Samsunlu sebzecilerin sözüne sizler de sessizce ve sezgilerinize sığınarak inanabilirsiniz.

Safranbolulu Safinazla Salihlili Salih Sivrihisar'da soğuk almışlar, sinüzit olmuşlar, sonra sımsıkı sarınarak söylenmesiz Seyitgazi'ye varıp, sarımsaklı suteresini susarımsağı ile karıştırarak suyunu süzmüşler.

Sen seni bil, sen seni, bil sen seni sen, seni bil, sen seni, bilmezsen sen seni, patlatırlar enseni.

Şiş şişeşi şişlemiş, şişe, keşişe, şiş demiş.

Şavşatlı Şaban, şarkışlalı şipşakçı Şekip, bir de şıp sevdi Şehime Şişhane'den şeytankuşu mu, şömine masası mı, masa şemsiyesi mi, şoşon mu, şezlong mu ne, bir şeyler almaya gittiler.

Issız Sivrihisar'ın sarsıntısız şosesi üstünde zırıltısız sızıltısız bir yaz köşesi seçip sazsız, cazsız ve susuz, içkisiz sırf sosisonla işsiz bir yaz sürmek isteyişimizin sırrını sezişinize serzenişsizce sustum.

Sazsız sözsüz, sarsıntısız bir yaz meşesi için işsiz, sessiz, serseri bir Sivrihisarlı isteyişimizin sızısını size serzenişlerle anlatamam ki.

Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi, ortada boş su şişesi.

Paşa tası ile beş tas has kayısı hoşafı

Şemsi Paşa Pasajı'nda üç tas has kayısı hoşafı…

Şu şosenin, serili serseri resimleri şasisinin şoşonsuz taşımasına şaşarsınız da, şosenin sansarlaşmış suratlı dişsiz şaşı anası onun şu son şansına şaşmaz mı sanırsınız?…

Şu dağda beş boş eşek, beşi de bez yüklü besili beş boz eşek.

Cemil, Cemile, Cemal cumaları cilacı cüce Canip'in cicili bicili cumbalı ciltevinde cümbür cemaat cacıklı civcivle cücüklü cacık yerler, sonra da Cebecili cingöz coğrafyacının cinci ciciannesinin cırcırböceğini dinlerler.

Ocak kıvılcımlandırıcılarından mısın, kapı gıcırdatıcılarından mısın? Ne ocak kıvılcımlandırıcılarındanım, ne kapı gıcırdatıcılarındanım.

Cumaları cumadan cümbür cemaat cicili bicili, cücüklü cacıklı cingöz, candan ciltçi Cemal'in cumbalı evine koşardık.

Cinlerin civcivleri çın çın sessizlikten çıkıp çinili köşkün camlarında cikciklediler.

Cahit Halep'e gidecekti, bir deste kaşık alacaktı, ucunu alacalatacaktı. bilmem aldı alacalattı, bilmem aldı alacalatacak.

Cüce Çinici celalli hoca Çebi, geceleri içki içince gizlice marpuççular içindeki züccaciyelere gidip, içi Çince yazılı cevizcikleri ciro için iç içe geçmiş cicili bicili üç çeşit biçimsiz civalı cam çubuğu cepceğizine indirdi.

Cırcır böceği çeneli ciciannenin çıtır pıtır kızının çıtı pıtı çıtkırıldım çocuğu için çıtı pıtı hanım, ciciannesine çatmış, çıkışmış.

Çapakçurlu çapaçul çarkçıbaşı çaylak Zülküf, Çatalcalı çakmakçı çivit Cahit’e: -Behey çaçabalığı çepiç, çerçi, çakaloz, çayırhorozu, çöpçatan, çurçur, çirişotu demiş.

Çatalağzı’nda çatalsız Çatalcalı çatalcının çarpık çurpuk çançiçeğine çalçene Çoruhluya çarptırmasına, ne dersin?

Çarık çorap dolak, ben sana çarık çorap dolak mı dedim?

Çatalca’da topal çoban çatal yapar, çatal satar. Nesi için Çatalca’da topal çoban çatal yapar çatal satar? Kârı için Çatalca’da topal çoban çatal yapar çatal satar.

Çapakçurlu çipil Çatal’ın çar çur ettiği çil çil liraları çöpçatan çakmakçının çivitçi kızı iç etmiş.

Çal çene çalgıcı çingene çarşıda çerçi cincinin çaldığı üç çift çerçeveyi camcı Celalettin’e önce çıtalattı da mı çiviletti, önce çivilettide mi çıtalattı?

Tahrilli ve talihli tentürdiyotçu tetik Tahir’le tahterevallici tekinsiz Tevfik’in talimhanede ters türs konuşarak terter tepinip tir tir titremeleri Turhallı tombul Turgut’u tıpış tıpış tosbağa sokaktaki tömbekçiye doğru yürüttü.

Talihli Tahir’in titrek Tevfik’i ters türs söz ederek tir tir titretmesi tahin ve tahıl işini Turhallı tombul, tuhaf Turhan’a vermesi doğru mu?

Tokmakçı tokmağını tokmaklattırıyor mu, tokmaklattıramayıp topuzcudan topuz yiyor mu?

Topal Talip’le Tophane’li Tahsin, tahteravalli tahtasından tepetaklak tortop taşların ortasına düştüler de, ne tahteravalli tahtasını tazmin ettiler, ne de tahteravalli tahtasını tamir ettiler.

Taşlı tarladaki terasta talaşlar tutuşunca başlayan telaş, talaşların tamamıyla ve büsbütün tutuşmasıyla artmış. Tutuşan talaşları görüp tellaklar telaş ettikçe talaşlar tutuşmuş, talaşlar tutuştukça tellaklar telaş etmiş ve terasın trabzanına tutunmuş bakan Trabzonlu teşrifatçı titiz Tahsin Tevfik, talaşlar tutuştukça telaş eden tellaklara boşuna telaş ediyorsunuz, demiş.

Jurnâlci Jale ile jenaratör Müjgân, Japonya’dan jilet, jant, jet, jambon, jelatin, jartiyer, jeton, jarse, Japongülü getirdiler.

Jale’nin jurnâlci Jilet Japon’u jambon, jeton, jarse istedi.

Nobran Nadir’in Nallıhan’da naneruhu, nalın, narenciye, nergis alıp sattığı, namlı Nesrin’e de nazikâne nazım, nesir, nesep, nesiç, nemelâzımcılık, nezaket, nikelâj, nüans, nümayiş, nukut, noel, nöbet şekeri üzerine nutuk attığı söyleniyor.

Namlı Nallıhanlı Nesrin’in nalınlarını nazikâne nergis satan nöbetşekeri alan Nezaket’e vermesine ne dersin?

Nargileli Nuri, nameci Nilüfer’e nargilesinden ne nameler dinletmiş.

Lehistanlı lûngur lânfır likorinoz lâfebesi, lôstromo, Lüleburgazlı Leylâ ile Lâlelili Lâle’ye leblebi ile likör ikram etmiş.

Lüpçüler, lütfen lüzumlu lüzumsuz lâkırdıları bırakın da lüferlerinizi yiyin, lülelerinizi tüttürün.

Lângır lûngur lâflamadan leblebiye lâfebeliği, lüpçülüğü lüplemeden Leylâ’dan Lâle’yi sorun.

Ramazanda Rizeli Remzi rüküş Rümeyşa’ya rastlamış da: römorkör, riziko, rokoko, Ruhülkudüs, rüzgârgülü, rıhzır, rehabilitasyon, rızk, rot, rop, rint, ring, ray ve radyoaktivite nedir diye sormuş.

Zonguldaklı Zaloğlu Zöhre’nin kızı Zuhâl, zibidi Zeki’yi ziyafette zil zurna görünce zıvanadan çıkmış. Beri bak zibidi zeki, demiş: Sen zevç değil, zahiren zahireci, zalim, zevzek, zikzaklı, züğürt, züppe, zırtapozun ve de zerzevatın, zırzopun tekisin!

Zamanı gelsin diye, samanı saklayan Zihni, saatinin zemberiğinden saman sarısı seslerin serpildiğini hissedince zır zır ağladı.

Sedat Tınaz’ın bütün tasası suratsız teyzesine rastlamadan önce set üstünde sırtını zerzevat sepetinin pis tepesine sürten sıska sülük tazısını tuz tortusu tütsüsüne tutmasıydı.

Zerzevatçının sepetini sıska sülük, tatsız, tuzsuz, sert sırtlı biri zigzaglar çizen tazı gibi taşıyordu.

Dadaylı dayımın Dodurgalı düdük deli dedesi, diline doladığı debdebeli dedim dedisiyle, dırdırını dilinden düşürüp de bir kez olsun doya doya düden diyemeden, düdenin dallara doldurduğu doyumlu yemişlerden doyasıya yiyemeden dar dünyadan göçüp gitti.

Dilenci dalları dama düşürdüğü için mi dövüldü, dama düşen dalları diline doladığı için mi dövüldü?

Düşkün düşündeş düşünselde düşçü düşünsellikle düşünceleme düşselliğini düşünden düşüremez. Düşürürse eğer düşüncelik düşüncesizlikle düşündürücü bir düşünsellik kazanır.

Vedat’ı caddede durdurdum da dedim ki: Şu dar dünyada delilerle dertli dedeler içinde didindin durdun da kendi derdini döküp dereden tepeden dört çift lakırdı edecek bir hemderdi neden bulamadın?

Damdan geldim, dedem dedim, demli çay istiyor.

Didim didim dit dedim dedeme, dom dom konuşma.

Dum dum kurşunu dum dum değil dom dom patlar.

Dım dım da dım dım, dım dım da dım dım, dım dım da dım dım, ben bu dımdımdan bıktım.

Dombaylı dümbül düdük dümbelekçi düdükçünün debdebe delisi dadaylı dedikoducu didaktik dedesi Dodurgalı didikçi dudu dadısı ile dudaksıllaştırmadıkları için durup dinlenmeden dadadididödödududüdüdododıdı dedi durdu.

Dört deryanın deresini dört dergâhın derbendine devrederlerse, dört deryadan dört dert, dört dergâhtan dört dev çıkar.

Dedemanda dayımın düdük delisi debdebeli deli dolu Doğan, doya doya doydum demeden, dedim dediye dırdıra düşmeden gitti.

Kendirlili kemençeci kekeme Kerim, kentlerin keşmekeşliğine kesin kes karşı çıkıyor ve keşke Keşan’da keşkekçilikle kesmeşekercilik yaparak kereste, kerevet, kereviz, ketenhelva, kendir, kenevir, kemençe, kelem, kekik, keklik satıp kelepircilik ederek rahatıma baksaydım, diyor.

Bir tarlaya kemeken ekmişler. İki kürkü yırtık, kel, kör kirpi dadanmış; biri erkek kürkü yırtık kel kör kirpi, öteki dişi kürkü yırtık, kel kör kirpi. Kürkü yırtık erkek kel, kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürküne, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin kürküne eklemişler.

Keşmekeşli kekeme Kerim, Kendirlili ketenhelvacısına, kemik, kekik, kendir, kenevir sattı.

Karaburunlu kabadayı Kadir, kafakâğıdını Kadirlili kadir bilmez kapkaççı Kasım’la, Kahire’deki Kalecikliler kahvehanesinde kalamarla kafuru satan kaparozcu Kuzguncuklu Kozmonot Kâzım’a kaptırmış.

Kafakâğıdını kabadayı Kadir’e kaptıran kapkaççı Kasım’ın Kahire’deki kalecikli kaparozcusu geldi.

Kasımda, Kâzım’la Kasım dayım, daima, sahi, Salih sen sabah sabah sahneden sahaya Hamit’i sahadan sahneye de Hamide’yi mi yolladın, diye sorar.

Karakış karlıdağı karla kavururken, kaşı kırkık kırk kulaklı Kasım, kırk kırık küp ve kırkık kırk kuzu ile tokmaklı Kırkız Kalesi kapısında karkasının gerilerini kızgın kargılarla dağladı.

Kara kazın kısa kayışını kasışına kızmayışına şaşmışsın da, kuru kazın kazışıp kayışı kazısına şaşmış kalmışsın.

Kilisli kikirik kilimci, Kilizman’daki kilitli kilisede kimliğini kimseye sezdirmeden, kucak kucak kuskuslu kuşkonmazı kukumav kuşuna, kişiliksiz kulağakaçan kirli kirloz kirpiye de, Kuşadası’nın kuşhanesindeki kuşbaşlı kuşbazla birlikte önce kişnişli kuşüzümünü, sonra da Kumla’nın kumlu kumlu kuşkirazını yutturmuş.

Kikirik kuşçubaşının kilimci kirlozu kuşbaz Kurut Kuşadası’na kukumav kuşu götürüp kişiliksiz kuskusluya vermiş.

Kınıklı, kılıbık kırpıntı Kıyasettin, Kırımlı kılkuyruk kıtmiri kıkır kıkır kıkırdatarak küskütük küçümen küfeci külhaniyle külüstür Kürşat’ı külünklü küngür üstüne küttedek devirdi.

Kırıkhan’daki kırıkçı kırçıl Kıvanç’ın kırgın kırıkçısı, kırmızı kırda kıkır kıkır kıkırdayarak Kırımlı kıkırdakçının kızıl kırlangıçlarını besliyormuş.

Kürkü kürke kürkçü ular; kürekçi kürekle kürür karır; kürsü ile kürdan, kürkas, kürit ile küskün, küskütük, kürtün, küriyumla kürevi apayrı.

Kıkır kıkır kıkırdayan küfeci, külüstür Kürşat’a küfür etti.

Kırk kırık küp kırkının da kulbu kırık kara küp.

Kıyma kıyamayan kırık kollu kasap Kerametti̇n, karşıda körkütük kıyma kıyan kasap Kâmil’den kokmuş kokoreç aldı.

Söyle kızım kızına, o da söylesin kızının kızına, ağlatmasın kızınızın kızı, kızımızın kızını.

Koca kokoz kokainman kokorozlana kokorozlana Kazablankalı kozmonot Köstler’e: Kök, kok, köken, kokot, kök sökmek, kokoreç, kökmantar, köknar, köçekçe, körkandil, krematoryum, kösnüklük ne diye sormuş.

Kâni’nin kafası Kâbil’i kabil değil kabûl etmez.

Kokorozlanan koca köstek, kostak kostak kostaklanmış, kök sökmek, kösnül kösnül bakmak da ne oluyor, demiş.

Yalancıoğlu yalıncık Yayla Dağı’nın yahnisini yağsız yiyebilirse de Yayla Dağı’nın yağlı yoğurdundan, Yüksekova’nın yusyumru yumurta yumurtlayan tavuklarından, bir de yörük ayranıyla yufkasından asla vazgeçemez.

Yitik yerleri yollarda yorgunluktan uykusuzluktan yıkıla yıkıla yürüyerek yangın yörelerinden sonra yakalayabildiler.

Bu yapıyı yıkıp yapsak da mı otursak, yoksa yapmadan otursak da mı yıkıp yapsak?

Güneyli girgin gammaz Galip Gavurdağı’nda güpegündüz galeyana gelmiş de, Gülgiloğlu Gaziantepli Gazup gazinocuyu Gölköylü gitaristle birlikte Gümüşhane’ye göndermiş.

Geçen gece Gemerek’ten Gediz’e gelen Gebzeli gezginci gizemcilerden gitarist general Genzel, gençlere gerçekdışılıkla gerçeklik dışı ilişkiler arasında ne gibi bir geçerlilik gerçekliliği olduğunu sordu.

Gül dibi bülbül dili gibi, gül dibi bülbül dili…

Galata Kulesi kapısı karşısındaki kuru kahvecinin gıgısı çıkık, dişi kırık kurbağa kafalı, karakoncoloz kalfası halkı karışıklığa getirip kahveye kavruk kakula kırığı kattı.

Hahamhanede hahambaşı hahamı homur homur homurdanır görünce, hemencecik heyecanlandı, hızlandı, hoşnutsuz, hırçın hırçın giderken birdenbire karşısında beliriveren Hôllândalı Helga’ya: Hah tamam! Haydi, hohla, hemen hoh de bakayım! dedi.

Hakime hakem, hakeme hakim gerek.

Halam halhallarla halkaları, halatları hallaççıya verdi.

Hayrabolulu hamamzade Hamitle, Hayrettin’in hanımı Halide Harputlu, has undan hamur açıp Halâskârgazi’de hassa alayından müteakit hamurkâr Hüsnü Hayrettin ile halası Hayrünisa Hanım’ın hem hayretine sebep oldu, hem de hayranlığını kazanıp hayır duasını aldı.

Batı tepede tahta depo dibinde beytufet eden putlu dede tekkesinden matrut bitli Vedat, dar derede tatlı duttan dürülü pide yutup pösteki dide dide dört ayda dört türlü derde tutuldu.

Bir pirinci birinci buluşta bir inci gibi birbirlerine bağlayıp, Perlepe berberi bastıbacak Bedri ile beraber Bursa barına parasız giden bu paytak budala, babası topal Badi’den biberli bir papara yedi.

Baldıran dalları ballandırılmalı mı, ballandırılmamalı mı? Sonra o bala daldırılan baldıran dalları dallandırılmalı mı, ballı dalla dallandırılmamalı mı?

Titiz, temiz, tendürüst dadım, tadını tattığı tere demedini dide dide dağıttı da, hiddetinden hem dut dalında takılı duran dirilti düdüğünü öttürdü, hem de didine didine dedim dedi, dedim dedi, dedi durdu.

Üstü üç taşlı taç saplı üç tunç tası çaldıran mı çabuk çıldırır, yoksa iç içe yüz ton saç kaplı çanı kaldıran mı çabuk çıldırır?

Üç tunç tas has kayısı hoşafı.

Al bu takatukaları, takatukacıya takatukalatmaya götür. Takatukacı takatukaları takatukalamam derse, takatukacıdan takatukaları takatukalatmadan al gel.

Elalem bir ala dana aldı, ala danalandı da; biz bir ala dana alıp ala danalanamadık.

Eller bazlamalandı da biz bazlamalanamadık.

Kırk kırık küp, kırkının da kulbu kırık kara küp.

A be kuru dayı, ne kuru sarı darı bu darı, a be kuru dayı!

İbiş’le Memiş mahkemeye gitmiş, mahkemeleşmiş mi, mahkemeleşmemiş mi?

Şu karşıda bir dal, dalda bir kartal; dal sarkar, kartal kalkar; kartal kalkar, dal sarkar. Dal kalkar, kartal sarkar, kantar tartar.

Şu karşıda kara kuru kavak, karardın mı ey kara kuru kavak, sarardın mı ey kara kuru kavak!

Bu yoğurdu sarımsaklasak da mı saklasak, sarımsaklamasak da mı saklasak?

Bu yoğurdu mayalamalı da mı saklamalı, mayalamamalı da mı saklamalı?

Sizin damda var beş boz başlı beş boz ördek, bizim damda var beş boz başlı beş boz ördek. Sizin damdaki beş boz başlı beş boz ördek, bizim damdaki beş boz başlı beş boz ördeğe, “siz de bizcileyin beş boz başlı beş boz ördek misiniz”, demiş.

Değirmene girdi köpek, değirmenci çaldı kötek; hem kepek yedi köpek, hem kötek yedi köpek.

VURGU TONLAMA

Aşağıdaki cümleleri uygun şekilde tonlamaya çalışınız. Bu arada "şimdi" kelimesinin aldığı değişik tonları izleyiniz.

Şimdi geldim diyorum, anlamıyor musun?

Daha fazla bekleyemem; ya şimdi ya da hiçbir zaman!

Anlamadım, şimdi mi diyorsun?

Sonra değil, şimdi.

Ne! Şimdi diyen sen değil misin?

Şimdi mi? Kesinlikle olmaz.

Sen şimdi onu bunu bırak da ötesinden söz et.

Şimdi buradaydı.

* "Evet" kelimesini kendisinden sonra gelen kelimelerin anlamlarına göre söylemeye çalışınız.

Evet, kabul ediyorum.

Evet, öyle diyelim.

Evet, olsa da olur, olmasa da.

Evet, kesinlikle öyle.

Evet, vay canına!

Evet, çok iyi anlıyorum.

Evet, burama geldi.

Evet, anlat hele, sonra ne oldu?

Evet, kaç defa söyleyeceğim.

Evet, ama başka türlü de düşünebiliriz.

Evet, gerçekten de sevimli çocuk.

Evet, Allah cezanı versin.

Evet, peki efendim hay hay!

Hayır" kelimesini kendisinden sonra gelen kelimelerin anlamına uygun şekilde söyleyiniz.

Hayır, kabul etmiyorum.(normal sesle)

Hayır, kabul etmiyorum. (öfkeyle)

Hayır, öyle demedim. (üzüntülü)

Hayır, bir şey değil, başınıza dert açar.(kaygılı)

Hayır, yanılıyorsunuz, işin aslı şu. (uzatarak ve karşı çıkarak)

Hayır, izin vermiyorum. (çok kızgın)

Hayır, sana gücenir miyim? (sevecenlikle)

"Kangallı kaltabanlardan kakavan kahramanla kelepirci keleş kekeme kerim Kemahlı kerkenez kasıma kasımda kelkitin kekikli kekliğiyle kaba-taslak kabak ikram etmiş."

(1) Doğal, yansız bir sesle

(2) Hayretle

(3) Küçümseyerek

(4) Hayranlıkla

(5) Dedikodu edasıyla

(6) Tiksinerek

(7) Övünerek

(8) Kaygıyla

AKREP GİBİSİN KARDEŞİM

Akrep gibisin kardeşim,

korkak bir karanlık içindesin akrep gibi.

Serçe gibisin kardeşim,

serçenin telaşı içindesin.

Midye gibisin kardeşim,

midye gibi kapalı, rahat.

Ve sönmüş bir yanardağ ağzı gibi korkunçsun, kardeşim.

Bir değil,

beş değil,

yüz milyonlarlasın maalesef.

Koyun gibisin kardeşim,

gocuklu celep kaldırınca sopasını

sürüye katılıverirsin hemen

ve âdeta mağrur, koşarsın salhaneye.

Dünyanın en tuhaf mahlûkusun yani,

hani şu derya içre olup

deryayı bilmiyen balıktan da tuhaf.

Ve bu dünyada, bu zulüm

senin sayende.

Ve açsak, yorgunsak, alkan içindeysek eğer

ve hâlâ şarabımızı vermek için üzüm gibi eziliyorsak

kabahat senin,

— demeğe de dilim varmıyor ama —

kabahatin çoğu senin, canım kardeşim!

Cümle Vurgusu

Sözcük vurgusunda belirttiğimiz gibi, cümle içinde ya da sözcük öbeğinde bir sözcüğün ötekilere oranla daha baskılı bir biçimde söyleme ve seslendirme işine vurgu diyoruz. Cümle içinde bir sözcüğü ya da öbeği ötekilere göre farklı söyleme, onu önemsemenin sonucudur. Önemsediğimiz ögeyi, vurgulamanın ya da belirtmenin bir yolu, onu yükleme yaklaştırmaktır. Bunun dışında ögeleri yerli yerine tam oturmuş, düz bir cümlede vurguyu genellikle yüklemin kendisi, kimileyin de zaman bildiren zarf tümleci üzerine çeker. Cümlede sözcüklerin dizilişini bozmadan, değiştirmeden de cümleye değişik anlam katarız. Buna duyuş vurgusu adını verenler de var.

Diyelim ki şöyle bir cümlemiz var: “Ben size orada gerçeği açıklayacağım.”

Bu cümleyi olduğu gibi, dümdüz söylersek, sözcüklerin anlamı dışında karşınızdakine bir şey düşündürüp sezdirmeyiz. Oysa cümleyi oluşturan kimi sözcükleri ve bunların kimi hecelerini vurgulayarak söylersek cümlenin anlamında ve duygusal tonunda birtakım değişmeler yaparız. “Ben size orada gerçeği açıklayacağım.” (Başkası değil, açıklama işini ben yapacağım.) “Ben size orada gerçeği açıklayacağım.” (Başka birisine değil, size açıklayacağım.) “Ben size orada gerçeği açıklayacağım.” (Başka bir yerde değil, orada açıklayacağım. “Ben size orada gerçeği açıklayacağım.” (Başka bir şeyi değil, gerçeği açıklayacağım..) “Ben size orada gerçeği açıklayacağım.” (Açıklama işini mutlaka yapacağım…)

Cümle Vurgusu

Cümle vurgusu, normal koşullarda yüklem üzerindedir. Ancak konuşma sırasında, cümlede yer alan sözcüklerin sırasında, kimi değişiklikler olabilir. Bu tarz vurgu, sözcükler arasında yer değiştirebilen ve sözcük öbeklerinin kendi vurgularından daha kuvvetli olan vurgudur. Bu özelliği ile de cümlede, anlam değişiklikleri oluşumuna neden olmaktadır.

İyi kalpli oğlan çiftçinin kızını seviyor.

İyi kalpli oğlan **çiftçinin kızını** seviyor.

İyi kalpli oğlan çiftçinin kızını **seviyor.**

Aşkın, yarın film izlemek için Akün sinemasına gidecek.

Aşkın, **yarın** film izlemek için Akün sinemasına gidecek.

Aşkın, yarın **film izlemek için** Akün sinemasına gidecek.

Aşkın, yarın film izlemek için **Akün sinemasına** gidecek.

Aşkın, yarın film izlemek için Akün sinemasına **gidecek.**

CÜMLE BİLGİSİ

Cümle bir duyguyu, bir düşünceyi, bir dileği, bir yargıyı tam olarak anlatan sözcük ya da sözcük öbeğidir.

Bir cümlenin her okuyan ya da dinleyen tarafından farklı anlaşılması cümle yorumu demek değildir. Tam tersine bir cümlenin herkes tarafından aynı şekilde anlaşılması gerekir.

Cümleyi okuyanın veya dinleyenin kültür düzeyi, düşünce yapısı nedeniyle bir cümleden farklı anlamlar çıkaracağını söylemek anlam bilgisiyle bağdaşmaz.

Bir cümlede göreceli kavramların egemen olduğu bir anlatım varsa bu anlatıma "öznel anlatım" denir. Buna karşılık cümledeki anlatım herkes için geçerli olan değer yargılarını içeriyorsa bu cümlede "nesnel anlatım" vardır.

* Sonbahar insanları olumsuz etkiler(Öznel)

* Sonbaharda yapraklar sararır (nesnel)

Cümle Vurgusu:

Bir cümlede asıl verilmek istenen, yükleme en yakın sözcük veya sözcük öbeği ile verilir. Eylem cümlelerinde vurgu yükleme en yakın ögedir.

* Bu yıl sizi sınava **biz** hazırlayacağız.

* Bu yıl biz sizi **sınava** hazırlayacağız.

* Bu yıl biz sınava **sizi** hazırlayacağız.

* Biz sizi sınava **bu yıl** hazırlayacağız.

İsim cümlelerinde ise vurgu yüklemdedir.

* Komşumuz **terbiyelidir.**

* Bugün hava **çok güzeldir.**

UYARI: Devrik cümlelerde vurguyu bulmak için kurallı duruma getirmek doğru olur. Cümle vurgusunun temeli "sözcük vurgusu"na dayanır. Çok heceli sözcüklerde genellikle son hece vurgulu söylenir, buna sözcük vurgusu denir.

Cümlede Anlam Farklılıkları:

1- Kınama anlamı: Kınama, yapılan işi değer yargıları açısından değerlendirip doğru bulmayarak ayıplamaktır.

* Nasıl olur da küçücük bir çocuğun parasını alırsın.

* Böyle nur yüzlü bir ihtiyara bakılmaz mı hiç.

2- Alay anlamı: Bir kişinin veya bir durumun yetersiz, kusurlu, gülünç yönlerini küçümseyerek eleştirmek, alay etmek demektir.

* O kadar zeki ki liseyi altı yılda bitirdi.

* Dili çok iyi kullanır, ne de olsa sakatatçı çocuğu!

* Ne anlarsın ya resimden!

3- Yergi anlamı: Eksiklerin, sakıncalı durumların küçümsenmesi, eleştirilmesi yergidir.

* Böyle ders çalışırsanız tabii başaramazsınız.

* Baba kendi yapmadığını çocuğundan nasıl ister ki!

* Borcunu ödemez, sözünü tutmaz, nasıl biri bu!

4- Küçümseme anlamı: Değer vermemek, önemsememek, küçük görmektir.

* Bu soruyu ilkokul öğrencileri bile çözer.

* Üç yıl bekledin de bu arabayı mı aldın!

* Adam olacak da ailesine bakacak!

5- Beğenme anlamı: Yapılan bir işin, oluşan bir durumun veya kişinin değerli bulunması, değerlere uygun bulunması beğenmedir.

* Yediğim yemek nefisti.

* Verilen işi mükemmel yapardı.

* Ne giydiyse kendine yakıştırır.

6- Azımsama anlamı: Bir şeyin umulandan az bulunması, yetersiz görülmesi, azımsamadır.

* Üç kez koşmakla koşucu olunmaz.

* Haftada bir saat sporla zayıflayamazsınız.

* Bu paraya asla çalışmam.

7- Yetersizlik, gücü yetmeme, başarısızlık anlamı:

* Birkaç soru daha çözebilseydi, sınavı kazanırdı.

* Yağmur yağınca sel baskınlarını önleyemiyor belediye.

* Konu oldukça iyi ama anlatım hiç de başarılı değil.

8- Övgü, övünme anlamı: Kişinin, durumun, nesnenin, kavramın, üstün yönlerini de alıp değerlerini arttırmak, övmektir. Bunu kişi kendisi veya topluluğu için yaparsa övünme olur.

Övme: * Onu bir de bilgisayarın başında gör!

* O boy, o gözler, o burun... Sanki taşbebek.

* Böyle uyumlu bir aile görmemişsinizdir.

Övünme: * Biz adamı böyle mat ederiz.

* Ben olmasaydım siz zor çıkardınız buradan.

* Ben sizin yaşınızdayken...

9- Yakınma anlamı: Bir kişinin sözündeki, davranışındaki veya çevresindeki yanlışlıklardan, eksiklerden duyulan rahatsızlığı, kırgınlığı üçüncü bir kişiye yakınarak anlatmak, şikayette bulunmak bir yakınmadır.

* Bir de aldığı borçlarını ödeyebilse.

* Yememiş, içmemiş, söylediklerimi öğretmene yetiştirmiş.

* Benden habersiz akşam yemeğine konuk çağırmış.

10- Sitem anlamı: Bir kişiyle ilgili alınganlık, üzüntü, kızgınlık gibi duyguların biraz da iğneleyici bir dille ortaya konulması sitemdir.

* Parti vermişsiniz de en yakın komşunuzu, bizi, çağırmamışsınız.

* Senin bu sözleri söyleyeceğini hiç sanmazdım.

* Aşkolsun bana da mı böyle davranıyorsun!

11- Uyarma: Bir kişiye yanlış bir iş yapmamasını, yanlış bir davranışta bulunmamasını söylemek, uyarmaktır.

* Biraz daha sessiz olabilir misiniz?

* Derslerinizi günü gününe yapmalısınız.

* Bütün seçenekleri okumadan yanıtınızı işaretlemeyin.

12- Şaşma anlamı: Beklenmedik bir durumla karşılaşıldığında duygu ve düşüncelerin ortaya konması şaşırmadır.

* Nasıl kesebildin bunca odunu!

* Aa! Siz de mi bu sitede oturuyorsunuz!

* Köşeyi dönünce köpekle karşılaşmayayım mı?

13- Tehdit, korkutma anlamı: Birini kaygılandırmak, korkutmak, göz dağı vermek, tehdit etmektir.

* Bir daha seni bu evde görmeyeceğim!

* Hele bir geç kal da!

* Bunu ne duymuş olayım ne de görmüş!

14- İkilem (tereddüt) anlamı: Kararsızlığın ortaya konulması ikilemdir.

* Biz de sizinle gelsek mi ki!

* Acaba biz de alsak mı ki bu arabalardan?

* Yarın sinemaya gideyim mi, gitmeyeyim mi?

15- Varsayım anlamı: Bir şeyin kanıtlanmadan geçici olarak benimsenmesi önerisi, tahminde bulunma, öyle kabul etme varsayımdır.

* Diyelim ki enflasyon % 10'a düştü.

* Tut ki ülkedeki işsizlik sona erdi.

* Bizim görmediğimizi say.

16- Yanılgı anlamı: Düşünülen, varsayılan bir durumun gerçekleşmemesi, yanılmayı ortaya çıkarır.

* Seni çok çalışkan biri sanırdım.

* Körfez savaşında kazançlı çıkacağımızı sanmıştık.

* Avrupa her şeyi kolaylıkla kabul edeceğimizi düşünmüş.

17- Aşamalı gelişme: Zaman içinde durumun değişip azalması veya artması aşamalı bir gelişmeyi anlatır.

* Son yıllarda çok daha güzel yaşıyordu.

* Her yıl biraz daha güzelleşiyorsunuz.

* Damlaya damlaya göl olur.

18- Acıma anlamı: Bir kişinin ya da canlının içine düştüğü olumsuz durumdan üzüntü duymak, acımaktır.

* Depremden kurtulanların hali yürekler acısıydı.

* Tanrı kimseyi bu durumlara düşürmesin.

* Zavallı her gün eriyip gidiyordu.

19- Koşul (şart) anlamı: Bir olgunun gerçekleşmesi için bir başka etmenin gerekmesi, koşuldur.

* Derslerinize çalışırsanız kazanırsınız.

* Ekonomik sorunlarımızı çözelim de kalkınmış olalım.

* Düşünen kişiler çoğalırsa demokrasi gelişir.

20- Sebep (neden) anlamı: Bir durum diğer bir durumun oluşmasına yol açıyorsa buna yeni durumun sebebi denir.

* Parası yetmediği için uçakla gelememiş.

* Sözlerinizi dinlemediğinden hata yapıyor.

* Mutluluktan uçacaktı.

21- Amaç anlamı: Bir eylemi hedeflenen bir başka eylem için yapmak amaç gütmektir.

* Yeni bir elbise almak için çok çalışıyor.

* Gelecek kuşaklara güzel bir dünya bırakmak için çalışalım.

* Sınavı kazanayım diye gece gündüz çalışıyor.

Örnekler

*Sınavda heyecanlandığı için bazı soruları yapamadı.

*Bakımsızlıktan ev harabeye dönmüştü.

*Matbaanın bulunmasıyla okuma yazma oranı arttı.

*Aşırı sıcaklar can kaybına yol açtı.

*Yoğun kar yağışı nedeniyle yollar trafiğe kapatıldı.

*Hediye almadım diye bana darılmış.

*Doktor,babama ilaçları mutlaka içmesi gerektiğini tembih etti.

*Kadın,her geçen gün biraz daha kötüleşiyor.

*Havalar gittikçe soğuyor.

*Bu çocuğun günden güne huyu değişiyor.

*"Hayatta en hakiki mürşit ilimdir."

*Bir durumun sonucunun ne olduğunu bilmeden onu kendimize göre bir sonuca bağlamaya "varsayım" diyoruz.